

Voorwoord

RONALD GIPHART

Het voorwoord van dit — geweldige — boek kan ik niet beginnen zonder een beroemde anekdote te memoreren over een Amerikaanse woordenboekenschrijver, van ongeveer anderhalve eeuw geleden. Na verschijning van een nieuw standaardwerk ontving de man een brief van een deftige mevrouw. Zij was verguld met zijn laatste publicatie.

‘Wat een eerbiedwaardig boek heeft u weer het licht doen zien!’, schreef ze, waarna ze eraan toevoegde: ‘Er staat geen onvertogen woord in!’

De woordenverzamelaar kon het niet nalaten terug te schrijven: ‘Maar mevrouw, u wilt toch niet zeggen dat u allemaal vieze woorden heeft opgezocht om te constateren dat ze *niet* in mijn boek voorkomen?’

Ik beken mijn aberratie: ik hoor tot de groep studentikozen en taalfreaks die in willekeurig welk woordenboek in willekeurig welke taal of subtaal onmiddellijk op zoek gaat naar onwelvoeglijkheden. Heerlijke uren van mijn leven heb ik met bijna masturbatoir genoegen gebladerd naar betekenissen en etymologieën van zo plat, schunnig en ordinair mogelijke begrippen (‘wat is eigenlijk de taalkundige herkomst van het woord schedebabbel?’).

Het is meer dan alleen een puberale anomalie. Wie in het Nederlands schrijft heeft grofweg honderdduizend woorden tot zijn beschikking. Wat kleuren zijn voor schilders, zijn woorden en uitdrukkingen voor schrijvers: het is het materiaal waarmee zij werken. Geen schilder zal op voorhand kleuren niet gebruiken, zoals ook geen schrijver ‘bepaalde woorden’ bij voorbaat zal uitsluiten. Alle woorden horen op het palet van de schrijver, of deze nu plechtstatig, ambtelijk, archaisch, burgerlijk, platgewalst of onbetamelijk zijn.

Woordenboeken zijn voor de meeste schrijvers een levensader. Net als veel collega’s verzamel ik woordenboeken: etymologische woordenboeken, synoniemenboeken, rijmwoordenboeken, citatenboeken, glossaria met woorden uit vervlogen tijden, woordenboeken over specifieke onderwerpen als sport, geneeskunde of wetgeving.

Daarom was ik zo blij toen in 2007 eindelijk het *Woordenboek van platte taal* verscheen, de voorloper van het standaardwerk dat u nu in handen heeft. In *de Volkskrant* schreef ik er lovend over, omdat er eindelijk eens een woordenboek was uitgebracht, waarin we niet werden gehinderd door onschuldige woorden of onbeduidende adjectieven.

Er kleefde voor mij destijds maar één punt van lichte kritiek aan. Omdat het zoeken naar vulgaire of ordinaire lemma's in een woordenboek van platte taal nogal onzinnig was, zocht ik vindplaatsen waarin ik zelf werd geciteerd. Dat is ook een aberratie: het nakijken van schrijvers of zij in bronnen en registers voorkomen. Mijn afwezigheid drukte mijn plezier in het boek in het geheel niet, maar stemde me stiekem toch droevig. Had ik daar al die jaren wordonanerend mijn best voor gedaan?

Het vervult mij dan ook met grote trots dat ik in de huidige uitgave van het *Woordenboek van het Algemeen Onbeschaafd Nederlands* ben opgenomen, tussen schrijvers als Wolkers, Reve, Van Kooten, Campert en vele andere erkende goorlappen.

Dat interesse en plezier in onbetamelijk taalgebruik van alle leeftijden is, getuigt een voorleesavond die ik in 2011 mocht vullen met de toen 82-jarige schrijver Remco Campert, een van de grootvorsten van de Nederlandse taal. Voor ons optreden aten Campert en ik een hapje in een eet-café. Naast ons tafeltje zaten twee bevallige studentes aan een soepje.

'Fokking gruwelijk,' hoorden we een van hen plotseling roepen.

'Echt fokking chill,' vulde de ander aan.

Wat was dat voor soep? Het duurde even tot we doorhadden dat de meisjes met hun interjecties niets negatiefs hadden gezegd, maar juist uitdrukking gaven aan hun waardering voor het gerecht en de ambiance.

Die avond opende Campert zijn lezing met de constatering dat hij zijn roman *Het leven is vurrukkulluk* in de huidige tijd waarschijnlijk *Het leven is gurruwwulluk* zou hebben genoemd. Toen de zaal was uitgelachen, zei hij droog: 'Fokking chill.' Waarmee hij voor iedereen aantoonde dat je nooit te oud bent voor onwelvoeglijk taalgenot. Ik wens een ieder die dit boek leest en gebruikt het fokking plezier toe dat ik er zelf aan heb beleefd.

Inleiding

'Aha!' riep de detective uit. 'U spreekt het Gallisch dialect, hoor ik! Nobilitas lux, roepen wij latinisten uit, als de adel gouden woorden spreekt. Een kraakpand, zei u toch?' 'Zo noemt het grauw een gebouw als dit,' legde de ander ontdooiend uit. 'En men neemt het Bargoens gauw over, als men veel leest.'

MARTEN TOONDER, *De toekomer* (MA162, 1978–1979).

In: *Dit gaat te ver*. Amsterdam, 1983: 115.

Bargoens is van oorsprong de geheimtaal van dieven, inbrekers, hoeren en landlopers. Strikt genomen heeft dat woord die betekenis nog steeds, maar het begrip *Bargoens* wordt intussen veel ruimer gebruikt. In het algemeen spraakgebruik vallen alle woorden eronder die als schuttingtaal, geheimtaal, beledigend of plat worden ervaren. Bargoens in de oude betekenis is, zeker als het om woorden van Jiddische herkomst gaat, een statische verzameling die vrijwel alleen bestaat in woordenboeken en nauwelijks in het hedendaags taalgebruik, terwijl de aanwas van nieuwe platte woorden gewoon doorgaat en er ook al lang nieuwe geheimtalen zijn ontstaan, zoals straattaal met onder meer Surinaamse invloeden.

Dit *Woordenboek van het Algemeen Onbeschaafd Nederlands* bevat woorden en uitdrukkingen die je vrijwel dagelijks hoort, leest of misschien zelf zegt, maar die je niet altijd zomaar kunt gebruiken, omdat ze niet door iedereen, in elk gezelschap of in elke situatie worden geaccepteerd. Het gaat dan bijvoorbeeld om woorden die je wel in je vriendenkring kunt zeggen, maar niet op je werk, of waar je partner niet van opkijkt, maar een wildvreemde misschien van zou verschieten. Of om wat je uitroept als je naar een voetbalwedstrijd kijkt of met een hamer op je duim slaat. Het gaat verder om woorden die doorgaans een neutrale betekenis hebben, maar beledigend zijn als je er iemand mee omschrijft of aanspreekt. En het gaat ook om woorden en uitdrukkingen die je gebruikt als je wilt dat niet iedereen meteen doorheeft wat je zegt, dus wat met een Engels woord *slang* wordt genoemd. In dit woordenboek vind je daarom zeker wel Bargoens in de oorspronkelijke betekenis van het woord, maar alleen als dat tot het algemeen taalgebruik is doorgedrongen. Dat laatste geldt natuurlijk ook voor alle andere woorden en uitdrukkingen over seks, drank, misdaad, uitwerpselen en de dood, en scheldwoorden en straattaal die in dit lexicon zijn opgenomen. Het *Woordenboek van het Algemeen Onbeschaafd Nederlands* is al met

al daarom niet per se vulgair of ordinair, maar kan ook verhullend zijn, schertsend, geestig, of bedoeld om een sfeer van ‘ons kent ons’ te creëren.

Hierna lees je meer over het Algemeen Onbeschaafd Nederlands en de ontwikkeling daarvan. Dan komt ook aan de orde welke criteria en keuzes aan de woordenlijst ten grondslag liggen. In *Hoe gebruik je dit woordenboek?* op pagina 13 lees je alles over de inrichting van de woordenlijst en de opbouw van de trefwoorden.

Wat is onbeschaafd Nederlands?

‘Weten jullie dat ik gebore ben omdat het kapotje van mun vader is gespronge?!’ We waren allemaal wit van schrik. Een ijselijke stilte, en dan zei mijn moeder: ‘Schaam je Cor! Schaam je om die schuttingtaal!’

J. VAN DOORN, *Mijn kleine hersentjes*.

Amsterdam, 1972: 20.

Woorden hebben niet alleen een vorm, een betekenis en een grammaticale functie, maar ook een zekere gebruiksmogelijkheid. Die gebruiksmogelijkheid wordt beïnvloed door de gevoelswaarde, dat wil zeggen: door wat een woord bij iemand aan emoties en associaties oproept. Bij de een kan bijvoorbeeld het woord *lijk* het beeld oproepen van een spannende detective op tv, terwijl de ander denkt aan een dierbare overledene, en een woord als *mokkel* vervult de een met afkeer, terwijl de ander het gebruikt als liefkozende benaming of als compliment. Veel woorden hebben zowel een neutrale als een beladen betekenis. Zo kun je een bepaalde zwemvogel *eend* noemen, maar is het niet altijd acceptabel om een vrouw zo te betitelen.

De gebruiksmogelijkheid van een woord heeft te maken met persoonlijke voorkeur en sociale achtergrond, maar ook altijd met de omgeving of het gezelschap waarin je verkeert. Twijfel je of je een woord openlijk kunt gebruiken, dan gaat het meestal om taboewoorden rond seks, uitwerpselen, uiterlijk, ziekte en de dood, maar natuurlijk ook om bijvoorbeeld beledigingen, scheldwoorden en verwensingen. Kortom: om woorden die een laag sociaal aanzien hebben, en die woorden hebben we voor dit woordenboek verzameld, tezamen met woorden die schimmige zaken moeten verhullen, bijvoorbeeld rond de misdaad.

Taal ontwikkelt zich voortdurend: er komen nieuwe woorden bij, andere verdwijnen en de betekenissen van woorden veranderen. Ook het sociale aanzien van woorden is geen vast gegeven. Sommige woorden die vroeger als plat werden ervaren, worden nu algemeen gebruikt, én andersom. *Meid*, bijvoorbeeld, was vroeger een dienstbode, losbandige vrouw of hoer,

nu een hip woord voor 'meisje'. En andersom is *wijf* nu in de regel een ruwe en denigrerende manier om een vrouw aan te duiden, maar in de middeleeuwen was *wijf* het neutrale woord voor elke vrouw die niet tot de adel behoorde. Vanaf de zeventiende eeuw kreeg het echter meer en meer een negatieve bijklank. Dat kon gebeuren doordat *wijf* werd gebruikt voor iemand aan wie de kenmerken van zo'n 'volkse vrouw' werden toegedicht, zonder dat zij per se ook volks was. Dat maakte de weg vrij om *wijf* als beledigend te ervaren.

Een belangrijk mechanisme achter zo'n verschuiving van het sociale aanzien van woorden is het gebruik van eufemismen. Een *eufemisme* is een verzachtend, verbloemend of verhullend woord dat je gebruikt in plaats van een woord dat mogelijk kwetsend, grof of beledigend is. Woorden krijgen een metaforische of metonymische bijbetekenis (connotatie), bijvoorbeeld *naar het vlees kijken* voor 'plassen' of *krent* in plaats van 'kont'. Als zulke eufemismen dan vaak worden gebruikt, verliezen ze langzaam maar zeker hun eufemistische bescherming en zijn er weer nieuwe eufemismen nodig. Dat is een van de redenen waarom er talloze synoniemen bestaan voor *penis*, *vagina* of *coïtus* (overigens zijn dat ook eufemismen: ze komen voort uit de behoefte om in een medische context met neutrale, 'wetenschappelijke' woorden te praten over taboe-onderwerpen). Soms wint de eufemistische betekenis het van de neutrale, zoals bij *neuken* en *klaarkomen*, waarvan alleen de seksuele bijbetekenissen nog over zijn en de andere betekenissen naar de achtergrond zijn gedrongen (respectievelijk 'stoten' en 'gereedkomen'). Maar vaak ook blijven de platte en neutrale betekenissen naast elkaar bestaan, zoals bij *doos*, *pruim* en *spleet* of *banaan*, *fluit* en *paal*. Alleen de niet-neutrale betekenissen vind je in dit woordenboek.

In het hedendaags Nederlands kun je de verschuiving van het sociale aanzien van woorden ook zien. *Neger*, bijvoorbeeld, betekent niet meer dan 'persoon van een zwart ras uit Afrika'. Het komt van het Portugese *negro* 'zwart', net zoals *blanke* afstamt van het Middelnederlandse *blanc* 'helder wit'. Toch ervaren veel mensen met een donkere huidskleur *neger* in toenemende mate als beledigend, omdat het woord geregeld in een negatieve context voorkomt, zoals het slavernijverleden. Zij vinden iets als *Afro-Nederlander* of *-Vlaming* minder beladen. Onderling kunnen mensen met een donkere huidskleur het woord *neger* dus wel gebruiken, omdat het dan niet beledigend kan zijn; dat is alleen zo als iemand met een lichte huidskleur dat doet. Om soortgelijke redenen kon de *gastarbeider* via *buitenlander*, *immigrant* en *allochtoon* een *medelander* worden.

Bij (het vermijden van) woorden als *neger* en *gastarbeider* speelt 'politieke correctheid' een belangrijke rol. *Politiek correct* wil zeggen dat een woord bewust wordt gebruikt of juist gemeden omdat het maatschappelijk gezien gepast of gewenst is om dat te doen. Is een woord niet meer politiek correct, dan verdwijnt het langzaam maar zeker uit de standaardwoorden-

schat en wordt het een kandidaat voor een woordenboek van het Algemeen Onbeschaafd Nederlands. Zo'n woordenboek heeft daar blijvend plezier van, want wat politiek correct is, verandert in de loop van de tijd. Bovendien zoekt de taalgemeenschap ook altijd weer naar woorden met de bijbetekenis die verloren is gegaan. Nieuwe, verzachtende woorden voor beladen begrippen zullen daarom ook steeds weer kandidaten zijn voor dat woordenboek; verder zijn zulke eufemismen dus verspilde moeite.

De woorden in dit woordenboek

Die woorden zijn niet vies, antwoordde Mea (...), 't zijn heel gebruikelijke woorden voor heel gewone dingen. Vroeger hield iedereen ze zonder enig nut zo veel mogelijk geheim. En daarvan werden veel mensen heel erg ongelukkig.

WILLEM FREDERIK HERMANS, *Uit talloos veel miljoenen*.
Amsterdam, 1981: 166.

Woorden zijn van zichzelf niet vies, beladen, beledigend of fout, maar kunnen dat worden in een bepaalde context, en wat iemand als onbeschaafd ervaart, verschilt per persoon, per situatie en is ook in de tijd aan verandering onderhevig. Om een plaats te krijgen in dit woordenboek, moet een woord daarom aan een aantal criteria voldoen. Het belangrijkste, algemene criterium is dat het een beperkte gebruikssfeer heeft, dat wil zeggen: dat je het niet in alle gevallen, overal en in alle gezelschappen kunt gebruiken. Daarnaast moet het woord voorkomen in het algemeen Nederlands dat wordt gesproken in Nederland, België en Suriname. Plaatselijke, regionale of dialectische varianten hebben we daarom in beginsel niet geselecteerd, net zomin als woorden die alleen in bepaalde subculturen worden gebruikt. Dit woordenboek geeft bijvoorbeeld geen uitputtend overzicht van hedendaagse jongerentaal; alleen die woorden daaruit die je ook wel in de media of de literatuur tegenkomt, hebben een plaatsje gekregen, iets waarop ook het volgende criterium van invloed is.

Verder is er een afbakening in de tijd: om te worden geselecteerd voor dit woordenboek, moet een woord in de hedendaagse taal een beperkte gebruikssfeer hebben. Onder *hedendaags* verstaan we hier globaal de laatste vijftig jaar, met nadruk op de laatste decennia en zo nu en dan een uitstapje naar een periode verder in het verleden. Aan de andere kant moet een woord zijn bestaansrecht wel hebben bewezen, daarom moet het ten minste een aantal jaar worden gebruikt voordat we het in dit woordenboek opnemen.

Een laatste beperking geldt de opname van scheldwoorden en verwensingen. Je kunt heel veel woorden incidenteel als scheldwoord of verwensing gebruiken; uit de context is dan op te maken dat het woord beledigend is bedoeld. In dit woordenboek hebben we alleen die scheldwoorden en

verwensingen opgenomen die een ‘reputatie’ als belediging hebben, en dus in beginsel ook los van de context zo begrepen kunnen worden. Hierna worden enkele keuzes over de woordenlijst zelf toegelicht.

Trefwoorden en betekenissen

Woorden hebben vaak niet uitsluitend een platte betekenis, maar ook een neutrale. Bijvoorbeeld:

perzik (de, -en) {naar de vorm} vrouwelijk geslachtsdeel □ **kut**

Je kunt het woord *perzik* zonder bezwaar gebruiken als het om de vrucht van de perzikboom gaat, maar niet als het om een vrouwelijk geslachtsdeel gaat. In dit woordenboek geven we alleen deze platte betekenis.

Er is nog een reden waarom een neutraal woord ingang kan worden, namelijk als het als kern in een woordverbinding optreedt die niet neutraal is. Bijvoorbeeld:

trui (de, -en; -tje) {‘gebreed kledingstuk’} *een bruine trui breien*
poepen □ **uitwerpselen**

Trui kent geen beperkte gebruikssfeer, maar de vaste verbinding *een bruine trui breien* kun je níét overal en altijd gebruiken.

Andere redenen om woorden op te nemen die in beginsel neutraal zijn, is dat ze doorgaans optreden in een context die niet neutraal is, dat ze in definities van andere woorden voorkomen en daarom een toelichting nodig hebben, of om aan de verwachting van de lezer te voldoen. Bijvoorbeeld:

dildo (de, -'s; dildootje) {Eng., mogelijk van Caraïbisch-Sp. *dildo*, een fallusvormige cactus (*Pilosocereus royenii*)} van kunststof gemaakte fallus, meestal gestileerd, als seksueel hulpmiddel □ **speeltje**

Het woord *dildo* is op zich een neutrale vorm, hoewel niet iedereen zo'n woord altijd zonder gêne zal bezigen, maar binnen (de betekenisomschrijvingen van) een reeks verwante woorden is het toch noodzakelijk deze vorm in dit woordenboek op te nemen. Bovendien zou een lezer het woord misschien missen als het er niet in zou staan.

Spelling

We volgen in dit woordenboek de officiële spellingregels en hebben voor de trefwoorden steeds gekozen voor de standaardspelling ervan. Variaties daarop noemen we wel als die frequent zijn; dat doen we dan onder het trefwoord. Bijvoorbeeld:

fik (de, g.mv.; vaak *fikkie*) {van *fikken*¹¹¹} brand ■ *in de fik staan*,
zetten; een fikkie stoken

Is de variant frequenter dan de standaardspelling? Dan vind je de informatie bij die frequente vorm en hebben we bij het woord in de standaardspelling een verwijzing opgenomen. Bijvoorbeeld:

kapitein *zie kapitein*

kapitein (de, -s; -tje) {mogelijk naar de oude functie van voorman in een brouwerij} borrel □ **jajem**

Andersom kan een trefwoord ook varianten hebben die juist minder frequent zijn. Over deze vormvarianten lees je meer op pagina 20.

Man/vrouw

In de omschrijving hebben we in beginsel niet expliciet tot uitdrukking gebracht of het trefwoord betrekking heeft op mannen, vrouwen of op beide seksen, tenzij het om slechts een van beide kan gaan. Bijvoorbeeld:

bakra (de, -'s) {jeugdtaal, Sran. 'Nederlander, blanke'} iemand met een lichte huidskleur

billenman (de, -nen; -netje) {van *billen* en *man*} man die bij vrouwen met name let op de billen als seksueel kenmerk of die opgewonden wordt van billen; synoniem: *kontenman*, *retenman*

blondje (het, -s) {naar de kleur} vrouw met licht haar ■ *dom blondje*
aantrekkelijke, onnozele, blonde vrouw

We geven geen vrouwelijke vormen die volgens een vast procedé zijn gevormd (productieve vormen), tenzij er een betekenisverschil bestaat met de neutrale, mannelijke vorm; bijvoorbeeld wel *onderkruiper* en niet ook *onderkruipster*, maar wel *meester* en *meesteres*.

Hoe gebruik je dit woordenboek?

De inhoud van dit woordenboek is niet conventioneel, maar voor de opbouw hebben we wel een aantal woordenboekconventies gevolgd, en uiteraard hebben we de trefwoorden in neutrale bewoordingen beschreven. De meest in het oog springende conventie is ongetwijfeld dat de trefwoorden zijn gealfabetiseerd op de meest neutrale variant ervan, namelijk de vorm zonder vervoeging of verbuiging.

In dit woordenboek bestaat elk artikel, dus de eenheid rond een trefwoord, uit vier niveaus: de *kop*, met daarin het trefwoord met de grammaticalia en informatie over de herkomst, de *betekenis*, waarin de verklaring van het trefwoord de belangrijkste plaats inneemt, *vaste verbindingen*, waar een of meer uitdrukkingen worden gegeven waarin het trefwoord een rol speelt, en *citaten*, waarin we illustraties van het gebruik van het trefwoord geven. Een artikel bestaat ten minste uit de kop en de betekenis, tenzij het om een verwijlslemma gaat, dat wil zeggen: om een lemma waarbij een verwijzing staat naar een ander trefwoord waar je alle informatie erover kunt vinden.

Naast trefwoorden hebben we ook *kaderteksten* opgenomen, waarnaar wordt verwezen uit de artikelen, en *thematische verzamelingen*, die achter in dit woordenboek zijn te vinden.

Hierna lichten we al deze onderdelen toe.

ROMEINSE CIJFERS — Soms is de grammaticale of etymologische informatie niet voor alle betekenissen van het trefwoord gelijk. In dat geval hebben we er geen verschillende trefwoorden van gemaakt, maar hebben we het artikel opgedeeld in onderdelen die zijn geordend met Romeinse cijfers. De voorbeelden in de toelichting hierna zullen dit duidelijk maken.

Kop

Elk artikel begint met een vetgedrukt trefwoord, gevolgd door de grammaticale informatie ervan. Daarna geven we de etymologie: informatie over de herkomst van de betekenis.

Trefwoord

Trefwoorden zijn alfabetisch gerangschikt op de onverbogen vorm, dat wil zeggen: op het woord zonder verbuiging of vervoeging; dus niet *knakkertje*,

maar *knakker*, niet *koffiebonen*, maar *koffieboon*, niet *koelst*, maar *koel* en niet *gekeesd*, maar *kezen*:

kezen (keesde, h. gekeesd) {van *kees*¹¹} neuken □ **neuken**
knakker (de, -s; -tje) {mogelijk 'iemand bij wie men de gewrichten hoort knakken'} man ■ *een kale, rare, spuuglelijke knakker*
koel (bnw., -er, -st) {'met een geringe warmtegraad'} koud³
koffieboon (de, -bonen; -tje) {naar de vorm} vrouwelijk geslachtsdeel □ **kut**

Er zijn ook trefwoorden die uit meer dan één woord bestaan. Deze behandelen we onder *Vaste verbindingen* op pagina 20.

Grammaticale informatie

De grammaticale informatie hebben we gelimiteerd tot wat van belang kan zijn voor het dagelijks gebruik van het trefwoord. Zo is het woordgeslacht (genus) beperkt tot het onderscheid in *de*- en *het*-woorden, dus mannelijk/vrouwelijk of onzijdig, en is afgezien van het weergeven van overgankelijkheid (transitiviteit) bij werkwoorden. Het genus speelt een almaar kleiner wordende rol in het algemeen taalgebruik en transitiviteit is voor moedertaalsprekers vanzelfsprekend.

Bij elk trefwoord vermelden we tussen haakjes tot welke woordsoort het behoort, zoals: *bw.* (bijwoord), *telw.* (telwoord), *tw.* (tussenwerpsel) en *vnw.* (voornaamwoord). Bij werkwoorden en zelfstandige naamwoorden, en soms ook bijvoeglijke naamwoorden, geven we meer informatie.

BIJVOEGLIJK NAAMWOORD — Bijvoeglijke naamwoorden zijn herkenbaar aan de afkorting *bnw.* Als dat mogelijk en gebruikelijk is, volgen bovendien tussen haakjes de vergrotende en de overtreffende trap; de verbuiging geven we niet, want die is gelijk aan de vergrotende trap zonder *-r*. Bijvoorbeeld:

kletsnat (bnw.) {van *klets* 'hoeveelheid vloeistof' en *nat*¹¹} *kletsnat zijn heel geil*¹⁻¹ zijn □ **geil**
opgefokt (bnw., -er, meest -) {van *opfokken*} **1** prikkelbaar **2** onecht
opwindend (bnw., -er, -st) {van *opwinden*} zin in seks opwekkend

WERKWOORD — Bij een werkwoord volgen tussen haakjes twee vervoegingen ervan: de derde persoon enkelvoud van de onvoltooid verleden tijd en het voltooid deelwoord met het hulpwerkwoord: *h.* (heeft) of *is*. Met *onbep. wijs* bedoelen we dat doorgaans alleen de onbepaalde wijs (infinitief) van het werkwoord wordt gebruikt, dus dat het werkwoord in de regel de vorm van het trefwoord heeft. Bijvoorbeeld:

aarsjodelen (onbep.wijs) {van *aars* en *jodelen*} een wind laten □ **wind**
hemelen (hemelde, h. *en* is gehemeld) {van *hemel* als hiernamaals,
euf.} doodgaan □ **dood**
optiefen (tiefte op, is opgetieft) {van *op-* ‘weg’ en verbastering
van *tyfus*¹} opdonderen

Wederkerige werkwoorden (reflexieven) zijn herkenbaar aan de toevoeging *zich* bij de vervoeging ervan.

bezuipen (bezoop zich, h. *zich bezopen*) {van *zuipen*} zich dronken
drinken □ **drinken**

ZELFSTANDIG NAAMWOORD — Bij zelfstandige naamwoorden vermelden we tussen haakjes of het trefwoord mannelijk dan wel vrouwelijk is (een *de*-woord) of onzijdig (een *het*-woord). Daarna geven we de meervouds-uitgang. Met *g.mv.* bedoelen we dat het trefwoord niet telbaar is, dus dat het geen meervoud heeft, of dat het in de gegeven betekenis niet in het meervoud voorkomt. Met *mv.* bedoelen dat het trefwoord de meervoudsvorm is, omdat het woord in de gegeven betekenis doorgaans in het meervoud voorkomt.

Daarna geven we de verkleinvormuitgang als die mogelijk en gebruikelijk is in de gegeven betekenis, én als de verkleinvorm van het trefwoord uit iets anders bestaat dan het achtervoegsel *-je*. Komt het trefwoord vaak of meestal als verkleinvorm of als meervoudsvorm voor, dan geven we dat aan. Bijvoorbeeld:

balieteef (de, -teven) {van *balie* en *teef*¹} vrouwelijke balienees
chimeid (de, -en) {jeugdtaal, samentrekking van *chick*¹ en *meid*}
aantrekkelijk meisje
geilnat (het, g.mv.) {van *geil*¹ en *nat*¹¹} voorvocht □ **sap**
jetsers (mv.) {mogelijk van de voornaam *Jet*} vrouwenborsten □ **tieten**
kabouter (de, -s; -tje) {vgl. met iets kleins} kleine persoon ■ *een*
stramme kabouter erectie □ **lul**
sub (de, -s; vaak *subje*) {verkorting van *submissief* ‘onderdanig’} slaaf¹
zeiloor (het, meestal *zeiloren*) {vgl. met het zeil van schepen} flapoor[□]

Heeft een trefwoord uitsluitend een of meer vaste verbindingen, dan heeft de grammaticale informatie daarop betrekking. Bijvoorbeeld:

vlakte (de, g.mv.) {‘de straat’} *een jongen*^o *van de vlakte*; *een dame*^o,
meisje^o *van de vlakte*

Het woord *vlakte* heeft wel een meervoud (*vlaktes* of *vlakten*), maar niet in deze vaste verbindingen, daarin is het onveranderlijk *vlakte*.

Redactionele tekens en afkortingen

In de etymologische beschrijving kun je afkortingen tegenkomen en in de artikelen symbolen. Het gaat dan om deze afkortingen en symbolen (zie ook *Hoe gebruik je dit woordenboek?* vanaf pagina 13):

aanw.	<i>aanwijzend</i>	Mnl.	<i>Middelnederlands</i>
afk.	<i>afkorting</i>	mv.	<i>meervoud</i>
Afr.	<i>Afrikaans</i>	Nd.	<i>Nederduits</i>
Ar.	<i>Arabisch</i>	Ned.	<i>Nederlands</i>
ass.	<i>associatie</i>	Num.	<i>Numeri</i>
bet.	<i>betekenis</i>	Ofr.	<i>Oudfrans</i>
bnw.	<i>bijvoeglijk naamwoord</i>	Oier.	<i>Oudiers</i>
bw.	<i>bijwoord</i>	Oind.	<i>Oudindisch</i>
deelw.	<i>deelwoord</i>	onbep.	<i>onbepaald, onbepaalde</i>
Du.	<i>Duits</i>	Ohd.	<i>Oudhoogduits</i>
eig.	<i>eigenlijk</i>	Onl.	<i>Oudnederlands</i>
Eng.	<i>Engels</i>	Ono.	<i>Oudnoors</i>
euf.	<i>eufemisme, eufemistisch</i>	oorspr.	<i>oorspronkelijk</i>
Ex.	<i>Exodus</i>	Openb.	<i>Openbaringen</i>
Fr.	<i>Frans</i>	Pap.	<i>Papiament</i>
Fri.	<i>Fries</i>	pers.	<i>persoonlijk</i>
g.mv.	<i>geen meervoud</i>	Port.	<i>Portugees</i>
Gen.	<i>Genesis</i>	Rotw.	<i>Rotwelsch (Duits Bargoens)</i>
Got.	<i>Gotisch</i>	Sam.	<i>Samuël</i>
Gr.	<i>Grieks</i>	samenst.	<i>samenstelling</i>
h.	<i>heeft</i>	Sp.	<i>Spaans</i>
Hebr.	<i>Hebreeuws</i>	Sran.	<i>Sranantongo</i>
Hind.	<i>Hindoestani</i>	Sur.	<i>Surinaams-Nederlands</i>
Hoogd.	<i>Hoogduits</i>	telw.	<i>telwoord</i>
Indon.	<i>Indonesisch</i>	Tob.	<i>Tobias (Tobith, Tobia; apocrief/deuterocanoniek Bijbelboek)</i>
It.	<i>Italiaans</i>	Tsjech.	<i>Tsjechisch</i>
Jap.	<i>Japans</i>	tw.	<i>tussenwerpsel</i>
Jav.	<i>Javaans</i>	vert.	<i>vertaling</i>
Jidd.	<i>Jiddisch</i>	vgl.	<i>vergelijk, vergelijking</i>
Joh.	<i>Johannes</i>	vnw.	<i>voornaamwoord</i>
Lat.	<i>Latijn</i>	volt.	<i>voltooid</i>
lett.	<i>letterlijk</i>	waarsch.	<i>waarschijnlijk</i>
Luc.	<i>Lucas</i>		
Mal.	<i>Maleis</i>		

Symbol	Gebruikt als	Betekenis
{ }	{etymologie etymologie}	geeft het begin aan van de <i>etymologie</i> geeft het eind aan van de <i>etymologie</i>
■	verklaring ■ uitdrukking	geeft het begin aan van een uitdrukking of van uitdrukkingen
◦	woord◦	in een uitdrukking: de verbinding wordt onder <i>woord</i> behandeld
--	uitdrukking -- -- uitdrukking	positie waarop een willekeurig woord of willekeurige woorden kunnen staan
◇	◇ synoniem: woord	<i>woord</i> is een synoniem van alle beteke- nissen die ervoor staan, dus niet van een van de betekenissen van het trefwoord
⋮	verklaring ⋮ citaat	geeft het begin aan van een <i>citaat</i> waarin (een betekenis van) het trefwoord in een context wordt geplaatst
⋮	citaat ⋮ citaat	scheiding tussen verschillende citaten bij dezelfde betekenis
(...)	zin (...) vervolg van de zin	weglating in citaten
[ ]	zin [toevoeging] vervolg van de zin	toevoeging of wijziging in citaten
□	□ woord □ n	het trefwoord maakt deel uit van kader- tekst <i>woord</i> en komt voor in een thema- tische verzameling vanaf pagina 301 verwijzing naar kadertekst op pagina n
□	verklaring □	het trefwoord komt voor in een thema- tische verzameling vanaf pagina 301

A

020 Gaza (het, g.mv.) {naar het kengetal en *Gazastrook*, die in het westen van Israël ligt, en de ass. met de vele allochtonen die er wonen} Amsterdam-West

1012 (het, g.mv.) {naar de post-code} hoerenbuurt in Amsterdam
□ prostitutie

A16 (de, -'s) {vgl. met files op deze snelweg en het wachten totdat men kan rijden} drukbezochte hoer □ hoer

aanduwen (duwde aan, h. aangeduwd) {'met kracht duwen'; vgl. *duwen*} neuken □ **neuken**

aangeschoten (bnw., -er, -st) {alsof men door een projectiel geraakt is} een beetje dronken □ **zat** ∷ Het zijn van die klassieke, stille drinkers. Ze zitten op hun kruk alsof ze er al jaren zitten, en er ook nog jaren zullen blijven zitten. Hun glas staat roerloos op de bar. Je vraagt je af wanneer ze het leegdrinken. Toch zien ze er aangeschoten uit. BRIL²

aankakken (onbep.wijs) {van *aan* en *kakken* als metafoor voor iets traags} *aan komen kakken, komen aankakken* **a** laat aankomen zonder zich te haasten **b** met een voorstelbaar of onbenullig praatje aankomen

aanklooiën (klooiden aan, h. aangeklooid) aankloten

aankloten (klootte aan, h. aangekloot) {van *aan* en *kloten*¹} ongestructureerd te werk gaan; vormvariant: aanklooiën

aanknopje (het, meestal *aanknop-*

jes) {eig. 'knopje om iets aan te zetten', naar de vorm, en als beeld voor seksuele opwindings; vgl. Eng. *turn on*} **1** kittelaar **2** tepel als seksueel gevoelig onderdeel van het lichaam

aantrekker (de, -s; -tje) {van *aantrekken* 'werven'} iemand die klanten werft voor criminele handel
□ **misdaad**

aanwijsstok (de, -ken) {naar de vorm} mannelijk geslachtsdeel
□ lul

aanzeggen (zei of zegde aan, h. aangezegd) {van *iemand de dood aanzeggen* 'de voltrekking van de doodstraf aankondigen'} met de dood bedreigen □ **misdaad**

aap (de, apen of apies) **I** {'vierhandig zoogdier van de orde van de primaten'} zo *blauw, dronken, zat als een aap* stomdronk □ **zat**; zo *trots als een aap met drie lullen, zo groos als een ouwe aap* heel trots; *nou zal je een aap zien neuken* nu zul je iets spectaculairs zien; zo *stoned als een aap* erg stoned, met name van hasjes of wiet □ ∷ En stoned dat we werden! Zo stoned als twee apen. Elk. DEELDER⁴ **II** {naar het naar menselijke maatstaven onaantrekkelijk uiterlijk van het dier} een lelijke persoon ■ *een aangeklede aap* **III** {vgl. met het dier in een dierentuin} *apies kijken* naar mensen kijken

aardappel (de, -s of -en) **I** {vgl. met het ondoen van kookvocht} *de aardappels afgieten* plassen □ **uitwerpsele** **II** {naar de vorm} zaadbal □

aarde (de, g.mv.) {'stof van de buitenste aardeschors'} *onder de aarde liggen* dood zijn □ **dood**

aars (de, aarzen) {Mnl. *ars*, verwant met Gr. *orros* 'staart, aars' en Oier. *err* 'staart'} achterste, anus □ **reet** ■ *een aars aftlikken, likken, uitlikken* rimmén □ **seks**; *zijn aars met iets of iemand afvegen* **a** er niet om geven

b met minachting behandelen; *in zijn blote aars* helemaal naakt; *kus of lik mijn aars* verwensing; *iemands aars likken* vleien, naar de mond praten; *dat zal mij aan m'n aars roesten* dat maakt mij niets uit; *steek of stop maar in je aars* doe ermee wat je wilt, mij interesseert het niet ∷ Alexine bewoog haar kont als een razende en stak een vinger in de aars van Mony, die onder deze liefkozing een nog steviger erectie kreeg.

APOLLINAIRE

aarsdeugniet (de, -en) {woordspeling op *aartsdeugniet*, van *aars* en *deugniet*, toespeling op anale seks} homoseksuele man □ **homo**

aarsgat (het, -en; vaak *aarsgaatje*) {van *aars* en *gat*¹⁻³} kontgat

aarsgewei (het, -en) {van *aars* en *gewei*} brede, geometrische tatoeage op de onderrug, vooral bij vrouwen; synoniem: trampstamp

aarsjodelen (onbep.wijs) {van *aars* en *jodelen*} een wind laten □ **wind**

aarskruiper (de, -s; -tje) {van *aars* en *kruipen* 'zich nederig gedragen' en 'in een ruimte gaan' als toespeling op anale seks} kontkruiper

aarslikken (onbep.wijs) {van *aars* en *likken*¹⁻³} kontlikken

aarslikker (de, -s; -tje) {van *aarslikken*} kontlikker

aarsneuken (onbep.wijs) {van *aars* en *neuken*¹} kontneuken

aarsneuker (de, -s; -tje) {van *aarsneuken*} kontneuker

aarsopening (de, -en; -etje) {van *aars* en *opening*} anus □ **reet**
∷ Hij kneedde de koninklijke billen en was met een vinger in haar verrukkelijke aarsopening gedrongen. APOLLINAIRE

aasgier (de, -en; -tje) {eig. 'gier die zich voedt met aas'} lijkenpikker

Abc (de, -'s; -'tje) {afkorting van} Amsterdamse beroepsdiscrimineel □ **misdaad**

académie d'amour (de, g.mv.)

{Fr. 'academie van liefde'} bordeel □ **bordeel**

accuzuur (het, g.mv.) {naar de vieze smaak} slechte koffie

achenebbisj (bnw.) {Jidd.} armzalig, sjofel, gammel

achterdeur (de, -en; -tje) {vgl. met afsluitbare opening aan de achterzijde, die ergens toegang toe biedt}

anus □ **reet** ■ *via de achterdeur gaan, de achterdeur nemen* in de anus neuken □ **neuken**; *de achterdeur openzetten* een wind laten

□ **wind**

achteren (bw.) {'aan de achterzijde'} *iemand van achteren doen*^o, *nemen*^o, *neuken*^o, *pakken*^o

achterkasteel (het, -kastelen; -tje) {eig. 'achterste gedeelte van een schip'} achterwerk

achterkarter (het, -en; -tje) {eig. 'achterste bout van een slacht-dier'} achterste, anus □ **reet**

achterlader (de, -s; -tje) {eig. 'voorwerp dat van achter geladen wordt', toespeling op anale seks} homoseksuele man □ **homo**

achterlangs (bw.) {'langs de achterzijde'} *iemand achterlangs doen*^o, *nemen*^o, *neuken*^o, *pakken*^o

achterlijk (bnw., -er, -st) {oorspr. 'aan de achterzijde gelegen', vandaar 'achtergebleven'} **1** heel dom ■ *achterlijke batje*^o, *gladiool*^o, *mutten*^o; *doe niet zo achterlijk!* uitroep van ergernis als iemand zich dom of vervelend gedraagt; *je bent toch niet achterlijk!* denk eens goed na **2** onaanzienlijk ■ *een achterlijk gat*^o

achterommetje (het, -s) {naar de benaderingswijze: de achterzijde van het lichaam} seksstandje waarbij de partner achterlangs geneukt wordt □ **variatis**

achteropwerker (de, -s; -tje) {van *achterop* en *werken*, toespeling op anale seks} homoseksuele man □ **homo**

achteroverdrukken (drukte achter-